

کریار
 بو هموشو ینیک
 به ۳ مانک یک
 به شش مانک دو
 به سالیک چوار رو پیه ده دا
 اعلان یا ایشکی خوبی
 له نزه دواییدا دنوسریت
 بو دو دیر ۳ آنه ده سینریت

پیشکوتن

حفتة جار يك درده چیت

هموشتيك
 بو پیشکوتن

ده نوسری

یکی به آنه یکه

(سال ۱ ژماره ۳۳) - (روز پینچشمه ۲۷ ربیع الاول ۱۳۳۹ ۹ ديسمبر ۹۲۰) -

صد سال لمو پیش

پاش ماوهیه

قسه‌ی زوریشیان کرد بلام قسه‌ه کانیان هموی
 بی تام و هیچ و پرله تعارفی درو بو . پاش نختیک هلسام
 چوم بو تماشاگردنی قلاکه .

لسر هیوانیک بالاخانه ده کن که ناویان ناوه
 « خسرویه » والی خسرو خان ناو کوریکی هبو لبر
 او ایستا ناوه یکان کوری ناویان نا محمد علی .

دهلین سنه صدو حفتا سال لمو پیش بینا کراوه له لاپنی
 یکی له باپیرانی امان الله خان ایستا نریک چوار پینچ
 هزار خانوی هیه دو صد مالی چواکه و پنجا مالی
 کوریشی تیایه مسلمانان سنه هموی « شافعیان » بلام
 والی و مالی والی لبرامه که کوشی شای ایران ماچ ده کن
 خویان کردوه به شیعه .

امان الله خان والی سنه چل و حوت ساله یه وا دیاره
 له کرده‌وه ایرانی وک دروزنی بی قولی چاو برسیتی زور
 و چورنه سر بشی یکیکی تربی تو او ایرانیه فارسه کایش
 خویان به وستای آزانن اهلین زمانی اونده لوسه که همو
 کس نفره ادا و هیچ وختیک چاکه بو کسی ناویت
 هر چیک ده‌کا بو چونه پدشه وهی خوی ولی تیکدانی
 تری ده‌کات .

ماویتی

روشت کوردان

پاشماوهیه

زکریا بک کوری زینل بک که دو سال له حکومتی
 رابورد جعفر پاشای وزیر که لکل ایالت وان بو پاراستنی
 اذربایجان خریک و تی ده کوشا . به بزوانن هنی کس
 فرموی که ایالت حکاری به (شرع مصطفی صامم)
 و قانون و کرده‌وه عثمانی هی زاهد بک کوره کوره زینل
 بکه ام ایشه لویت و بو او باشه . بو رنگه به پله پل
 نویسی بو آستانه . لویشه وه لسر نویسی جعفر پاشا به
 به باش بینرا ایالتی حکاری درا به زاهد بک اویش
 دستی کرد به پاراستن و ایشوکاری حکاری . بلام
 چونکه عشائر حزیان به زکریا بک کلی تر بو سریان بو
 زاهد بک نه نوان ایش کونه داوا و شر و شور و پیاو
 کوشتن له دواییدا زاهد لکل کوری کوژران .
 که امه کیشته وه بر کوی جعفر پاشا بو امه ایالتی
 حکاری به ملک بیک کوری زاهد بک بدیریت نویسی بو
 آستانه لویه وه فرمان به ناوی اوه وه درچر کوملیکی
 که لیک له وانی و تبریزی تک ملک بک خسست بو کرتنی
 ولات نیرا اجماره زکریا بک نینتی خورا کرتنی نما خوی
 خسته لای سید خان حاکم عمادیه به یکیتی و یاربه دانی
 او هال و هوالی خوی به توایو یکانه استانبول لویه وه
 هر وک دامزوانی پدشو ایالتی حکاری درایه وه به زکریا

بک بلام تقبلی اویشی دا که صد هزار فلوری بکینیته دیوانی عثمانی له دا که بشته بال و یاریه دانی سنان پاشا وزیر اعظمی تیا بو زکریا بک کرایه وه سسر ولاتی خوی ملک بکی لوی کرده دره وه ملک بکیش بو داوا کردنی حکومت چوه استانبول به نخوشی طاعون له پی کورت .

لسری سالی ۱۰۰۵ دا کوخه و پیاوماقولی زکریا بک ابو بکراغا ناو که له جیاتی زکریا بک چن سالدیک له بردرکای پادشاهدا وستا بو و به جوانی راستی و دین و زاوه بو . به قسه ی فخرالدین ناو کوزرا امه یش لبر اوه رویدا که سنجاغی « خوی » کوری شاهقلی بیلان به یکتی امیر سیف الدین برازای به چن شرطیک کرتبوی فخرالدینیشی له رقی اوان « خوی » بو حسن بک کوری سید خان بک برازای زکریا بک بی فرمانی له لایخی سلطان محمد خان غازی بو ور کرتبو . او دژمنایتی پیشوه که له ناو زکریا بک و نته وه شاهقلی بیلان بو له لایخی ابو بکراغوه بدوستی و یکتی کوررا بو . بلام لسر حکومت خوی او دژمنایتیه کرایه وه دوستی و اشنایتان به هرا و هوریا دوابی هات . ابراهیم بک یش چن جار بک به بیری کرتی « خوی » هات . امیر سیف الدین لکلیا کوته شرو شور نه به بشت بیته « خوی » له دواپیا له هر دو لا کلک کوزرا .

هر چن ابراهیم بک بوامه یاریه ی له زکریا بک داوا کرد له پیش چاویشسی و ا دیار بو که زکریا بک له عشائرو پیاوانی به یاریه ی ابراهیم بکه وه ناردویتی . بلام چونکه ابو بکراغا حزی به ناخوشی نه ده کرد . یارپه ی توواندوا هتا وختی که ابو بکراغا بو « پیروزی » وختی سنان پاشا میرمیران دست به دیاریه وه له کن وسطا نه وه هات فخرالدین ناوی ایش تیکدر چونکه دیزانی که سنان پاشا زور کریکی پاوه خوشه ویسته له ناو بردنی ابو بکراغای به وخت و باش زانی . لکل حسن بک کوری سید خان

له دوابی اوده هاتنه وان به زمان زکریا بکه وه هنی درویان به پاشا یکان که له کرده وه زوری ابو بکراغا به تنک هاتوم اگر پاشا بیگریت و بیگوزیت سه خرور زیو به دیاری بو خزنه پاشا ده نیرم پاشا به تمای ام قسه یه زو ابو بکراغای کورت و کوشتی . ایستا که سالی ۱۰۰۵ هیه زکریا بک حکومت جولامرک که شوینی دولتی خو یانه و ابراهیم بک الباقی بدسته وه یه هومیده به کرده وه باش پیش بکون .

باسی سیم

باسی سیم لسر باسی حاکیان عمادیه یه بههادینا نیشیان پی ده این . واده کیرنه وه که حاکیان عمادیه به بیری خویان وای داده نین که ده چنه وه سسر خلیفه کانی عباسیه و هنی له پیشینا پیش ده این حاکیان عمادیه له نته وه عباس ناویکن که له پیاو . افولان حلییه . ایتر (خوا) چاکتری ازانی هر چلونیک بی له نته وه ی عباسن . بلام له شمس الدینانه وه هاتونته عمادیه له پیش هاتنه عمادیه باو و باپریان حکومتی قلاهی طارون که لسر شمس الدینانه بدستیان وه بو . او پیاوه که له طارون هاته عمادیه ناوی بهالدین بو لبر اوه له ناو حاکیان کوردستانا به بهادینان او ده بران راستیه کی چوار صد سال ده بی نته وه ی بهالدین لولانه خریکی حکومتن قلاهی عمادیه یش له بنا تازه گانه که له وختی سلطان سلجوقیه عمادالدین زنگی کوری اقسمنقر والی موصل و سنجار کراوه قلا و شاره که لسر بریدی خره که هنی شوینی صد و هنیکی پنجا و شصت و هنیکی بدست کر له زوی برز تره دو خالیان له ناو قلا که دا هلاکند وه و یکانو یاتنه او بو جام و مز کورت و شوینی تراو آوه ده چیت . آوی تریش به ولاغ له دری شارده هینن . کرده وه وزمانی او ولانه تیکل به کردی و تازی یه کوره و پچو یکان به چاکه و دینداری و بشینه وه خرده کن حاکیان عمادیه یه لوی مز کورت و جیکای خویندنی علم

و شتی وایان زور داناوه زور کس خوریندن
و شتی وایه .

له عشرتا هوایان مزوریه لپاشا زیاریه زیاری لبر
آوه که لسر آوی زین وایان پی دهلین او آوه
« نهرالجنون » یشی پی دهلین لبر خیرا روینی . عشرتیکی
تربشی رادکانیه له زمانی نوردیا ریکانی پی آلین . پروری
محل . سیاب روی نیی ناوی عشره ته کافی تره (بهل)
به زمانی او ولاته به (دره) دهلین یکی له قلاکانی عمادیه
قلای عقریه به که ناوی زور رویه وه قصبه یکی دو هزار
و دو صد مالی لی هیه او انه یش مسلمان و جولکه کن
لپاش قلای عقره قلای دهوک و دیره که کوره کوره
و آموزیان حاکمان عمادیه حکومتی آوی ده کن یکیکی
تربشی قلای بشیره که له ژبردستی عشیرتی رادکانه قلای
قلاده . شوش . عمرانی . بازیران هی زیاریه ناحیه
زاخویش لسر عمادیه به به ناوی سنندی و سلجانی دو
عشیرتی لی هیه له ناو خلقا به ولاتی زاخو سنندیان یشی
پی دهلین .

ماویتی

۶

ای دلبر جانی به خد جان جهانی
آرام تن و راحت دل روح روانی
نور بصر و شمع شبستانه جمالت
محبوب دل و محرم صد راز جهانی
یا قوت لبنت قوت من روتنه بقربان
رویه درخه که برواشوونی و خه بیانی
مزکانوبروه صف و کو عسکر که دبستن
باکت چیه تو صاحب شمشیر و سمانی
خو پنی منت بو کردنه بی روز قیامت
ام علمه شاهد مه که توم قاتل جانی

ای عبد خدا شرمی له دیران خدا که
رحمت بی دنیا به که بی قیمته و فانی
بیرینه وه ام دعیه به بم حسنه منازه
وک عمر من خسته سریع الجریانی
لو وخته وه تو چو یته سفر کوره بینایم
سارحمی به یعقوبت که ای یوسف ثانی
بم جلوه به بم عشوه به وه و خه نکاهت
بی عینی ملی حوری و غلهمانی جنانی
منعم مکه و عاجز و بیمار و نخوشم
بروانه آوینه له احوالم ازانی
(نوری) که قصه هر و کو کوه در روشن
بو مدح تماشا یکی تو لاله زمانی
سلجانی . م . نوری

— « (.) » —

جواب بو حضور حاکم سیاسی

له لسر امر جناب حاکم مذاکره و مراجعه کتیبان
کرد اصح له مذهب شافعی دا امه ته او ژنانه که مبردیان
بی سر و شوینه و نازانری چیان لپهاتوه و اثبات عجز
مبردیان له نفقه بو ناکری فسخ نکاحیان ناکری و چاره
تریان نیه امه نی که مردنی مبردیان یا بشاهد یا لپاش
دهه یاس بحکم قاضی تحقق بکا او وخته بو یان هیه شو
بکن و ایمه که شافعیان بومان درست نیه به غیر
اصح مذهب خومان فتوی بدین .

مدرس مدرس مفتی پیشو قاضی سلجانی
حسین بابا علی عبدالعزیز احمد مختار

مدرس مدرس مدرس
سید احمد عمر جلال الدین

۶

توتون

له ژماره ٣٠ و ٣٣ دا له لایني توتونه وه دوا بون اوانه
 كه دوا بون قسه يان بچی بو باشيان وتبو ده توانم بليم لوه
 زياتریشی به بره وه بو بدوین .
 سیر لوه دایه بو ام ایشه توتون فروش خوی
 به زور لیکراو ده زانی توتون کریش زیاتر خوی به پیانو
 چاک و به ایش راست ده زانی بلام لم ایشی توتونه دا
 جه توتون فروش چه توتون کر هر دولا کرین و
 فروشته کبان کیشان و ورکرتنه کبان هلسوران و
 دارکرتنه کبان برین و حیب کردنه کبان شرعی و قانونی نیه
 هیچکسک ام ایشه بم رنکه کردنی به باش نازانی .
 توتون فروش دیه ویت بو امه ی همو پیوستی خوی
 له توتون در به بنیت کته زوی که هیتی جی کای صد
 شیش توتونه بو امه ی که صد شیشه کی بیت به صد و
 پنجا یا زیاتر کلا توتونه که به رک و ریشه وه به لاسک
 و داره وه ده شکی نینه وه . هیشتا ناهیلیت به توای
 کلا کانی کر ریته وه لبره تاوی هلده کریت بدمر توتون
 کره که دا دست دکا به بوله بول خوته خوت و نوکه نوک
 ده لیت توتونه که بو به قاو هیزی تیا نما له ژر دست و پیا
 چو بو کایه وه مال رمیاو بوم ... ایتر خو نای بریته وه هتا
 پی ده کاته شلظه وه و ده یکیشن جری کابرا کن کن ده کات
 لپاش کیشان هلده ریریت بو دارک براردن انجا ورن
 نماشا بکن پر له رک و ریشه هر وا آوی لی ده تکی کابرای
 قور به سر که نماشا ده کات به سر و ماله وه تیا د چیت هر
 له پیشه وه شینی دوا پی ده کات . پیاوتی کابرای لادی بی بم
 رنکه چاو پی ده کوپت هر له پیشه وه که پاره ی ده دانی
 جاری پلپی ساسی لی ده کریت له پاره دانا دمستی بروا
 زیاد ی لسر انوسیت چوت و چوبلی لکل ده کات
 نوی به شش بودا اشکینیت بم سرو او سر زکه شورده
 پی ده کینت . بنک و باوی شوین ده خات . ده لیت
 توتونه کی کمی کرده لی دزیومه وه فووفیلی تیا کرده امه

دزه جرده به پیانو کوژه ... اسری دروات .

لا یکیکی نه شاره زام قسانه بکات وا ده زانی
 که هموی راسته وا ده نوینیت که خوی لو
 راست تره .

بلی هر دولا باش نارون هیچیان به پی شرعی نا کن
 کسبان به دانی خوواوه ناوستن هر دولا ده یانه ویت
 یگری به قورا برنه خواره وه .

مژده بی لیان خوا له دویمان نادا هتا ام کرده وانه یان
 بی با پاره زور بشیان مست کوپت به خوشی نایخون
 چاک وانا بو برن به اش نانا سرین (خوا) و « پیغمبری
 خوا » خوشی ناوین له همو شو نیک سوک
 ده نوین .

انجا کوابو وک خویشیان و همو خاون بیرک دیزانی
 که کس له کرین و فروشتنی راستا نابوت نای پاش
 نا کویت خوشی ده بنیت زور برز ده بیته وه اما نیش کرین
 و فروشتنی توتون به پی شرع وک تجاوتی تری به ریک و
 پیکی بی ام بروا بر به راست و روانی به خوشی هر دولا
 دایم زین ریکی بجن با خوایش له دویمان بدا خپری لی
 بنین .

اسر کریاره کان زیاتر پیوسته که بو چاک بون
 وریک خستنی ام ایشه هول بدن چرنکه او ان دستان
 زیاتر دروات .

پیشکوتن

٤

بو کریاره کان

اوانه ی هیشتا پاره یان نه کبانوه تکا ده کم له زیاتر پاشی
 نه خن اوی پیشکوتنی بو ده چیت خوی ده زانی حسابی
 چونه پیوست نیمه یکه یکه بنوسر ریته خذمتیان کی چی
 لسه بدینریت .

مصطفی

— « (٠) » —

له چاپخانه حکومت له سلیمان چاپکرا